

Felsőörsi Hírmondó

IV. évfolyam 7. szám 2000. július

A képviselő-testület kiadványa

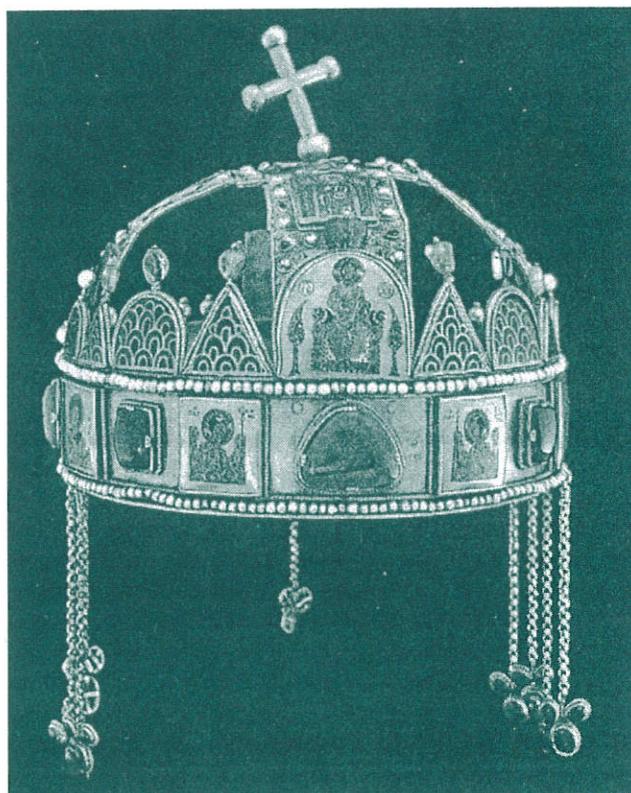
Magyarnak lenni

(Részletek)

Magyarnak lenni: tudod, mit jelent?
Magasba vágyva, tengni egyre - lent;
Mosolyogva, mint a méla őszi táj,
Nem panaszozni senkinek, mi fáj;
Borongni mindig, mint a nagy hegyek,
Mert egyre gyászlik bennünk valami:
Sokszázados bú, melyet nem lehet
Sem eltítkolni, sem bevallani.
Magányban élni, ahol kusza árnyak
Bús tündérekként föl - fölsírdogálnak
S szálaiból a fájó képzeletnek
Feketefényű fátylat szövögetnek
És bús és gyászt és sejtést egybeszöve
Ráterítik a titkos jövődre..
Rabmódra húzni idegen igát,
Álmodva rólad: büszke, messzi cél,
S meg-megpihelve a múlt emlékinél,
Kergetni téged: csalfa délibáb!..
Csalódní mindig, soha célt nem érve,
S ha szívünkben már apadoz a hit:
Rátakargatni sorsunk száz sebére
Önámításunk koldusrongyait...
- Én népem! Múltba vagy jövőbe nézz:
Magyarnak lenni oly bús, oly nehéz!..

De túl minden bűn, minden szenvedésen
Önértetűnk nem feledve mégsem,
Nagy szívvel, melyben nem apad a hűség,
Magyarnak lenni: büszke gyönyörűség!
Magyarnak lenni. Nagy s szent akarat,
Mely itt reszket a Kárpátok alatt:
Ha küszködőn, ha szenvedőn, ha sírva:
Viselni sorsunk, ahogy meg van írva;
Lelkünkbe szíva magyar földünk lelkét,
Vérünkbe oltva ősök honszerelmét,
Féltőn borulni minden magyar rögre,
S hozzátapadni örökön-örökre!...

Sajó Sándor

A Millennium kapcsán

Minden nép büszke a saját múltjára. Visszaemlékeznek a régi időre, leginkább a szépre.

Mi is tapasztaljuk szüleink, nagyszüleink emlékezeiben, hogy az idő folyamán a múlt egyre érdekesebb, egyre szívesebb lesz, és az évek múltával keverednek a megtörtént és az elképzelt dolgok, megszépül a messzeség.

A magyarság múltja sokféle módon él tovább. Egy azonban biztos: a magyarság ezeregyszáz éve oly sok itt lakott, azóta eltűnt nép - a szarmaták, alánok, gótok, hunok, loubárdok, gepidák - után máig fennálló államot tudott teremteni a népek nagy temetőjében; a Kárpát-medencében. Ahogy Halecki, az Egyesült Államokban élő lengyel történész írja: „...egyedül az idegenek között, óriási germán és szláv tömb közé beékelődve. Annál inkább, mert ez a 9. század utolsó évtizedében ide került nép látványosan miben sem különbözött a betelepült földművelő és egyben vándorló, nomadizáló népek közt földművelő és ugyanakkor nagyállattenyésztő más kisebb-nagyobb alakulataiktól. Csak egyben talán, hogy képes volt már a honfoglalás előtt létrehozni a hatalmi - s ami akkor ezzel egyet jelentett: a katonai centralizációt, amit a honfoglaláskor - a legenda szerint - a vérszerződéssel megerősített. Ez a központosított hatalom volt azután képes olyan viszonyokat teremteni, amelyek lehetővé tették az ország megvédését a meglehetősen széttagolt környező államok katonai erejével és a belső széthúzó erőkkel szemben. Ez tette lehetővé azt is, hogy a félszázados „sikeres” kalandozások után - melyeknek idején a magyarok nyilait rettegte Európa -, a Lech mezején elszenvedett vereség felszínre hozta a változtatás szükségességét.

A magyar fejedelmek, Géza, majd fia, Vajk - későbbi keresztény nevén István - képesek voltak minden ellenállást letörve a magyarságot elvezetni a római (latin) kereszténység útjára, s visszaverni minden külső hatalom támadását. Majd a későbbi értelemben néppé formálták a magyarságot. S amikor 1000-ban István koronát kapott a római pápától, már a korabeli európai keresztény államok is elismerték a magyarságot maguk közé tartozónak, véglegesnek a Kárpát-medencében. Szent István magát megvédeni tudó, sok népet egyesítő, s egységbe forraló, tartós államot alapított. Ettől kezdve része Magyarországnak Európának.”

Emese álma tehát valóra vált, a magyar nép államot alapított és megmaradt. És él nyelve is, mely nyelv nekünk nagyobb kincs, mint a földünk, mert régebbi, mint a földünk. Nyelvünk tehát a hazánk.

Seneca írja: „Senki sem azért szereti a hazáját, mert nagy és hatalmas, hanem azért, mert az övé.”

Mi, akik a 2000. évben élünk, felelősek vagyunk azért, hogy milyen világot hagyunk gyermekeinkre. Nem feledjük múltunkat, hisz gyökereinket abba eresztjük, s mi is, mint minden nemzet, a múltunkból táplálkozunk. Tanulságul szólnak hozzánk a régmúlt események, hogy általuk vigyázzuk, okosan formáljuk a jövőnket. Bátran meríthetünk a múlt történeteiből, népünk hősi küzdelmei megteremték gyümölcseiket.

„És annyi balszerencse közt,
oly sok viszály után,
Mégfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán.”

Kenézné Berei Györgyi
polgármester

A MILLECENTENÁRIUM KÜSZÖBÉN A MILLENIUMRÓL

"Ajkkon buzgó imádság,
Kezünkben pálmaág;
Így üdvözlünk ma titeket,
Honszerző ősapák!"
/Füzy Antal: Ezer esztendő/

(Megjelent a Veszprémi Független Hírlap 1896. máj. 9. számában)

Három - négy emberöltővel ezelőtt élt elődeink határozta el, hogy megünneplik a magyarság Kárpát-medencében való letelepedésének ezredik, millenárius évfordulóját.

A millenárius évre a különböző pártok időlegesen felfüggesztették viszálykodásukat. Erre ösztönözte őket az ellenzék egyik vezére, gr. Apponyi Albert, a Nemzeti Újságban írt cikkében: "Hallgasson el, némuljon el a pártos viszály a magyarok között, hogy a TREVGA DEI, ünnepei csöndjében üljük meg a magyar állam fönnállásának ezredik évfordulóját, megmutatva ország-világnak erőnket, gazdagságunkat, végzett munkánkat és ugyanakkor nemzetfönntartó politikai erényeink teljességét is."

Az egyházak is félretették sérelmeiket. Pásztorleveleikben "békességet, egyetértést, kiengesztelődést, a millenniumhoz méltó emberi magatartást és ünnepelést"- kértek híveiktől.

Országszerte harangzúgás köszöntötte a jubiláris esztendőt megszületésének pillanatában.

Az országos rendezvények szervezésében számos Veszprém megyei neves előd is részt vett.

Báró Hornig Károly (1840-1917) veszprémi megyés püspök pl. az egyházak kultúrtörténeti kiállításának volt egyik főszervezője.

Thaly Kálmán egykori pápai gimnazista diák, akkori országgyűlési képviselő javasolta, hogy a 7 vezér seregeitől elfoglalt országnak történelmileg nevezetes hét pontján sziklaszilárd, maradandó, messze vidékről meglátható nagyarányú emlékművek emeltessenek. A 7 helyszín Munkács, Nyitra, Dévény, Brassó, Zimony, Pusztaszer és Pannonhalma lett.

A pápai születésű Beck Ö. Fülöp 21 éves ötvös tervezte a kiállítás érmeit. "A haza ezeréves fönnállásának ünnepzése olyan nagy és olyan szent eseménynek tűnt fel előttem, hogy elemi kötelességemnek éreztem a törekvést, ahhoz méltót létrehozni"- újra sikerült is, mert 9 pályázó közül az ő érmei lettek győztesek. Három érmet készített (a millenniumi nagy érme, a kiállítási érme, a közreműködők érme).

Millenniumi nagy érem a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum gyűjteményéből

Az ő tervei alapján hozták még forgalomba az egymillió koronás érmet is.

Veszprém megyében 3 bizottságot hoztak létre, melynek elnöke gr. Esterházy Mária Veszprém megye főispánja lett.

A megyében is megszervezték a Kiállítási Segélyalapot, melybe csak lassan csordogáltak az adományok. Néhány érdekesség a kiállítás Veszprém megyei anyagából:

- Vizi István templom makettje: 20622 db 1 cm hosszú faragott darabokból készült szegezés és enyvezés nélkül két toronnyal, kereszttel, oltárral kb. 1 méter magas építmény
- Horváth Istvánné szül. Árvay Róza pongyolája és magyar főkötője: 53 méter kézi kötött csipkéből harangszoknyával, empír- kabáttal világos sárga nehéz selyemre dolgozva 8 hónapi munkával
- A Párisból hazaszármazott Kiss Lajos műasztalos: faragott álló szekrénye tele pompás virágfolyondár faragásokkal millenniumi nagy érmet kapott.
- Szalay Ottó, devecseri postamester: négykerékű postakocsija
- Mezőgazdasági termékek a kiállításon: Szénássy és Társa méhészete: 60 családra berendezett méhespavilon élő méhekkel és mézkészítményekkel kiállítási érmet kapott.
- Megalakult a szőlészeti, borászati szakcsoport és kollektívan megtervezett és címkézett palackokban állították ki a legjobb borokat. E terület érmeinek 80%-át a mi "Zala vármegyénk" kapta.

Történelmünk megyei relikviái a kiállításon:

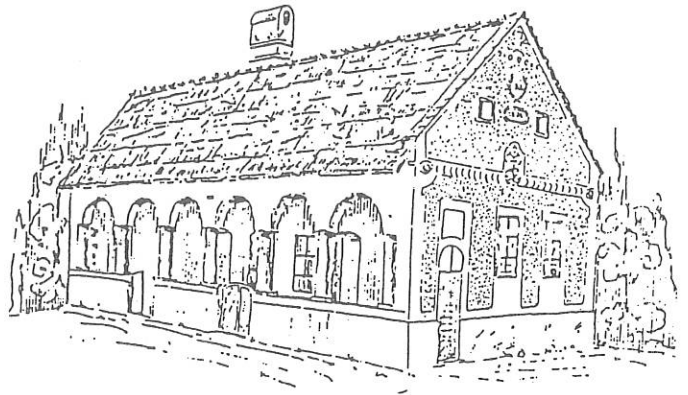
- A Kompholty- család ősi ereklyéje, egy gyönyörű fafaragású antik feszület

Sümegről Darnay Kálmán múzeumából:

- egy török ágyú, 24 csatabárd, 4 buzogány, kardok
- 12 kötet Kisfaludy Sándor könyvtárából, köztük Petőfi szótára és gyermekkori kéziratai
- Kisfaludy Károly festménye
- Deák Ferenc két pipája
- Bajzáth veszprémi püspök pecsétnyomdája (kiállítási érmet kaptak)

A millenniumi falu kiállításon a mai Széchenyi fürdő mögött 24 házat építettek fel a havasi juhász kunyhótól a községhez. Megyénkből egy szentgáli ház szerepelt, Tamás István. A ház homlokzatára egy 14-es szarvasagancs került, a szoba falaira pedig 30 kisebb. A ház viasz alakjainak magyaros ruháit Len-

gyel Mór veszprémi szabó készítette. Szentgál község akkori előjáróinak fényképét is kirakták az egyik helyiségbe.

(Jankó János: A millenniumi falu. Facsimile. Bp., 1989. 130.)

/fénymásolat a szentgáli házról/

A kiállítás 6 hónapig volt megtekinthető. Veszprém megye 45 elismerést kapott, ebből 5 millenniumi nagy érem, a kiállítási éremből pedig legtöbbet (15) a szőlészet borászat.

Veszprém megye millenáris ünnepei

MEGHÍVÓ.

Vármegyénk közönsége ösétől öröklött s minden időben tanúsított hazafias érzelmeitől áthatva, folyó évi márczius hó 14-én tartott községi rendkívüli közgyűlésében elhatározta, hogy nemzetünk ezeréves állami létének fennállását folyó 1896. évi május hó 18-án a veszprémi római káth. székesegyházban reggeli 9 órakor hálaadó isteni tisztelettel és azt követőleg a vármegyei székház nagytermében tartandó díszközgyűléssel ünnepli meg.

Miután ezen hálaadó isteni tiszteletre és díszközgyűlésre a törvényhatósági bizottság tagjait tisztelettel meghívom, egyúttal felkértem a bizottsági tag urakat, hogy vármegyénk eme hazafias örömműnnapén minél számosabban megjelenjenek szíveskedjenek.

A hálaadó isteni tisztelet méltóságos és főtiszteendő báró Hornig Károly megyés püspök; ur, a díszközgyűlésen az alkalmi ünnepi beszédet nagyságos dr. Fenyvessy Ferenc országgyűlési képviselő ur fogja tartani.

A díszközgyűlés befejeztével a jelen volt bizottsági tag urakat fel fogom kérni, hogy örök emlékül nevüket egy pergament lapra feljegyezni szíveskedjenek.

Veszprém, 1896. évi április hó 18-án.

Uéghely Dezső,
tit. tanácsos, allepini.

A díszközgyűlés után bankett, fáklyás felvonulás és az ablakok kivilágítása tette teljessé a honszerzés 1000. évfordulójának veszprémi örömműnnapét.

A községek képviselőtestületi is díszközgyűléseket tartottak, a templomokban pedig hálaadó istentiszteleteket.

Június 8-án díszmeneteket tartottak, Ferenc József királlyá koronázásának évfordulójára tisztelegve és a nemzet hódolatát kifejezve. A megyék bandériumokat állítottak ki, melyek betűrendbe álltak sorba. A menet élén harsonások haladtak, utánuk Perczel Dezső belügyminiszter lépdelt fehér lovon. A Gellért-hegyen ágyúk dörögtek.

A megyei bandériumunk 4 főből állt. Fiáth Pál földbirtokos vitte a megye zászlót. Öltözékük színe a megye címerrel harmonizált.

Az ünnep alkalmából több településen emlékfákat ültettek, melyeket elsősorban a 7 vezérről neveztek el. Alsóörsön a Balaton - partra 150 sorfát ültettek.

Veszprém megye iskoláiban is megünnepelték a millenniumot. Aprózászlócskák, hazafias feliratok kerültek az iskola épületekre. Az ünneplőruhás kisdíákok nemzetiszínű szalagot, a leányok koszorút viseltek.

A felsőörsiek a református templomban tartották a megemlékezést, és egy millenniumi alkalmi éneket is énekeltek:

"Isten! Ki a nemzeteket, mint a képet alkotád,
Ember, család és országnak megszabd életkorát,
Hálás szívvel borul térdre magyarhon összes lakója,
Hogy ezeréves életért köszönetét lerója."

Minden felsőörsi tanuló az Ezer év emléke c. könyvecskét kapta ajándékba, délután pedig a prépost vendégei voltak. Este a falu valamennyi ablakában gyertyák égtek.

A 3. évezred küszöbén állva sem feledhetjük az ősokeket, a gyökereket, ahonnan származunk, a szép példát, áldozatot, ahogy száz évvel ezelőtt a millenniumot ünnepelték. Legyünk büszkéek arra, amit mi most felsőörsiek létrehozunk, hogy az utánunk jövő századok fia büszkén mondassa: "A mi apáink nyugszanak itten, áldott legyen a poruk is"

" Magyar hazám, egy ezredév határán

Állsz már te is: ifjabb mint valaha-

Új ezredévet ígérő szivárvány

Biztat, hogy Isten el nem hagy soha !

/Szász Károly /

költő szavaival kíván békés méltó ünnepet:

Rásky Mihályné
tanár

Felsőörs Község Önkormányzata és a Felsőörsért Közalapítvány tisztelettel meghívja Önt és kedves családját a Felsőörsi Falunapok rendezvényeire

Programok

Július 20. (csütörtök)

18.00 A Falunapok megnyitója a Posta melletti téren
Megnyitja: Kutí Csaba a Veszprém Megyei Önkormányzat Elnöke

18.15 Kiállítás megnyitók a Faluházban

- Vágfalvi Ottó

- V. Szabó Erzsébet

- Felsőörsiek három kontinensen

- Gyermekrajz - kiállítás

20.00 Savaria Baroque Zenekar koncertje a Római Katolikus Templomban

Július 21. (péntek)

Helyszín : Millenniumi Emlékpark (Főkút)

16.45 Aranyhíd KSZI Mazsorett csoport bemutatója.

Zene: Ajka Városi Bányász Fúvós Egyesület

17.00 A Millenniumi Zászló átadása

A zászlót átadja: Manninger Jenő
politikai államtitkár

17.30 A Millenniumi Zászló elhelyezése a Faluházban a Mazsorett csoport felvezetésével

18.00 Pápay Sámuel emléktáblájának megkoszorúzása

19.00 "Évezredünk népfelkelése, népmozgalmi"
Rásky Mihályné, a Veszprém Megyei Honismereti Egyesület Titkára előadása a Református Templomban.

20.00 Kamarakoncert a Református Templomban

Előadók: Hajnóczy Júlia
Hajnóczy Zsuzsanna
Molnár Péter

Július 22. (szombat)

8.30 A Rásky Lovasudvar felvonulása

8.00-13.30 Programok a sportpályán

- Vértadás

- Főzőverseny

- Footballverseny

- Gyermek versenyek: (ügyességi verseny ke-

rékpárral, erdei biciklitúra, kötélhúzás, labdajátékok, szörpívó-verseny, stb.)

14.30 Fúvószene

15.00 A Millenniumi Emlékpark és Díszkút átadása.

Átadja: Dr. Bóka István
országgyűlési képviselő

15.30 "A magyar nép zivataros századaiból"

A felsőörsi Malomvölgy Általános Iskola műsora

16.00 ACRO DANCE SE bemutatója

16.30 Vilonyai Asszonykórus

17.00 Kurácsi Néptáncgyűttes

18.00 Nótaest

Előadók: Madarász Katalin
Pere János

Fehérváry Márta

A műsor alatt a borverseny boraiból kóstoló.

Július 23. Búcsú (vasárnap)

10.00 Ünnepi református istentisztelet

11.30 Ünnepi római katolikus szentmise

18.00 Eredményhirdetés az Antal Tanknál

- borverseny

- főzőverseny

- kertészétségverseny

- footballverseny

- gyermekrajz-verseny

19.00 Humorparádé

Előadók: Verebély Iván

Heller Tamás

Fehérváry Márta

20.00-tól Bál

Zenét szolgáltat: Tonhajzer Richárd

22.00 Tűzijáték